Ч. 196 Неділя 31 серпня (12 вересня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Цїсарскі маневри в Угорщині. — Положене в Німеччині. — Грецко-турецкий мир).

Німецкий цїсар приїде дня 12 с. м. попри Відень на Угорщину, де коло Коморна під місточком Тотісом відбудуть ся цїсарскі маневри. По маневрах оба цїсарі поїдуть дня 15 с. м. під Могач на полеване в добрах Архикнязя Фридриха, а дня 20 с. м. прибуде німецкий цїсар до Будапешту і забавить там до 10-ої години вечера 21 с. м. В місточку Тотісї ладять ся дуже виставно на принятє гостий. Коштом краю приладжено величаве шатро королївске на 15 метрів високе і 12 м. широке; шатро коштує 36.000 зр. В нїм буде угорский король ожидати німецкого цїсаря. На верху шатра, прибраного шовками і аксамітами, виднїє корона сьв. Стефана і хоругов угорска. В серединї є обстава як проста, так заразом дорога; трон, стіл, шість стільцїв і лава. Попри дорозї, куди цїсарі поїдуть з двірця зелїзницї до міста, уставлено трибуни, а на їх приоздобу вийшло 500 пак лаврового листя. Дня 12 і 13 буде місточко осьвітлене.

Є. Вел. Цїсар приїхав до Тотіс дня 11 с. м. серед одушевленої радости народу. Зложив єму поклін і повитав старший жупан, а скоро Цїсар довідав ся з его промови, що деякі околицї коморняньского комітету в нуждї з причини повений, визначив зараз з своєї приватної каси 1500 зр. для потерпівших. Місто на приїзд свого цїсаря і німецкого величаво прикрашено. Маневри зачнуть ся завтра.

В Німеччинї вже від давна голосять, що канцлер державний кн. Гогенльоге має уступити. Перед подорожию німецкого цїсаря до Петербурга заповідано вже на певно, що по повороті цїсаря поїде канцлер випочати в свої посїлости, а потому вже не обійме назад уряду. Єго наслїдником добачувано римского амбасадора Бiльова, котрого цїсар як раз тодї покликав на тимчасового секретаря заграничних справ і взяв з собою до Петербурга. Отже тепер берлиньскі дневники знов розписують ся над канцлерскою кризою і одні упевняють, що кн. Гогенльоге позістане дальше на своїм урядї, другі знов голосять, що він вже в найблизших днях уступить, а его місце займе Бiльов — але не секретар справ заграничних, тілько якийсь его свояк, ґенерал і командант 14-го корпусу баденьского. Ген. Бiльов має вже щось 60 лїт, але доси від 16-го року житя служив лише у війску; він уходить за противника реформи войскового кодексу карного, котрої Німцї давно уперто домагають ся, а цїсар мабуть є їй противний.

Здає ся наконець, що переговори в справі грецко-турецкого мира таки вже на правду зближають ся до кінця. Держави мали вже погодити ся на внесенє анґлїйского правительства, котре між иншим жадає, щоби турецке войско уступило з Тесалїї найдальше в місяць по підписаню мира. Також полагоджено вже оконечно справу контролї над довгами Грециї, так давними як і новими. Турецкий міністер заграничних справ Тевфік паша, котрого амбасадори повідомили приватно о внесенях Анґлїї, пристав на них, а вчера мали перервані переговори розпочати ся на ново.

З руских товариств.

Загальні збори філїї „Просьвіти“ в Золочеві відбули ся дня 2 вересня с. р. в маґістратскій сали. О годинї 8-ій відчитав о. проф. Сидор Єзерский службу Божу в парохіяльній церкві за померших членів філїї. На зборі явило ся до 40 людий, між тими 10 сьвященників, а проче селяни; причиною так малого числа участників була здає ся та обставина, що то був день торговий а час зборів передполудневий, коли то як-раз неоден прибувший до міста мусїв перед полуднем полагодити свої орудки на торзї; а друге, що на той самий день о годинї 2-ій полудни були також скликані збори виборцїв для вислуханя справозданя посла о. Танячкевича з діяльности его в радї державній. Наслїдком знов того неоден, хотячи бути на справозданю свого посла, не міг за-для занятя або пильної роботи в поли пожертвувати цїлий день, т. є. на збори філїї перед полуднем і на справозданє пополудни. Але коли людий замісцевих можна оправдати тими або иншими причинами чи там перепонами, то ніяк не дасть ся виправдати неприбутє на збори філїї Русинів місцевих, котрі а бодай чей-же декотрі з них могли хоть на годину від своїх занять відорватись. Бо що-ж сказати про золочівских Русинів, если не то міщанк, але й ніхто з сьвітскої інтелїґенциї, а навіть сам місцевий парох і декан о. Олександер Чемериньский на зборі не явились, хотьби не з патріотизму або почести для нашої інституциї просьвітної, але бодай для доброго

2)

НЕКУПНЕ.

(Оповіданє з російского — П. Н. Полевого).

(Дальше).

Достойник підняв ся і простягнув руку Семенови Силичеви:

— Скажу его милости — відозвав ся — і укріплю его в надії на вас.

І він пустив ся до дверий передної, супроводжений господарем, котрий довів достойника до порога і вернув до свого стола з вдоволеною усьміхкою на лици.

„Ось тобі Семен Силич!“ думав він, потиснувши ґузик електричного дзвінка. „Ось тобі і хлопский накорінок! Ексцеленциєю будемо від завтрішного дня... Га? Погадай — що гроші значать! Силич!“

— Зволили дзвонити? — спитав Гвоздилина війшовший слуга.

— Так, так! Вели закладати кариту.... А секретаря спитай, хто там жде в передній... Коли не з важним ділом, так кажи щоб до другого разу. А у кого письма і просьби — нехай відбере; поглянем.... Кажи, що перепрашаю....

Семен Силич пошукав на столї, взяв з срібної таци курси московскої біржи і лише що вспів кинути на них оком, як в кабінеті явив ся его домашний секретар, високий і стрійний молодий чоловік, приятного вигляду, в золотих очках, одітий після послїдної моди. Він з пошанованєм задержав ся коло дверий, з пачкою паперів під пахою і з карточкою в руках, дожидаючи, Гпоки воздилин не скінчить свого читаня.

— Подайте сюди папери, пане Покровский — обернув ся Семен Силич до секретаря. — Всїх відправили? Нинї нема коли з ними возитись.... Треба їхати на біржу.

— Зробив, як зволили приказати — відозвав ся секретар. — Просителїв відправив; прошеня і папери відобрав.... Лиш один ґенерал, пенсионований, був дуже невдоволений; говорив, що кажете дурно ходити.

— Ну, не велика риба! Самі незадовго будемо ексцеленциєю! Прийде ще раз — як треба гроший....

— Та й ще тут один пан лишив ся, просив подати вам карточку.

— Яку карточку? — з досадою сказав Гвоздилин.

— Чорт би его взяв! Атже я говорив вам, що не прийму ніяких просителїв більше — мушу їхати на біржу!... А ви тут з карточкою!

Покровского то обійшло.

— Милите ся! Він цїлком не проситель.... І так велїв вам сказати. Говорить: земляк ваш і старий приятель....

І він подав карточку Гвоздилинови, котрий з невдоволенєм глянув на неї — і нараз підняв брови з зачудованя:

— Терентий Холщев! Не може бути!... Чи той самий? З мертвих воскрес, чи що? Тереша ... Покличте его сюди, голубчику.... Скорше, просіть!

І Гвоздилин в радістнім зворушеню, цїлком оживлений, сияючий, скоро пустив ся вслїд за секретарем до входових дверий кабінету. За мінуту створили ся двері кабінету і на порозї появив ся сїдий старець — худий, з довгою і рідкою бородою. Одїж на нїм була дуже зношена — і лежала широко і якось негарно. На его худім і блїдім лици була широка, радістна усьмішка і чудесні синї очи сьвітили теплом і любовію.

— Терешку! Холщевий чорт! — крикнув Гвоздилин, поступаючи наперед і розкладаючи руки.

— Сень Гвоздь! — тихо відповів Холщев — други обняли ся та стояли з мінуту обнявшись. Чути було лиш кріпкі поцїлуї і глубокі зітханя; відтак почулись і оклики:

— Ох, Господи!... Таки позволив Бог побачити ся.... Ну слава Богу! І звідки ти друже взяв ся?

— З Сибіру, друже.... Сеню, Сенуню! Трийцять лїт не бачились! То не жарти!

І нацїлувавшись до схочу, але ще не розкимаючи рук, други стали уважно оглядати один другого.

Холщев змірив очима видну і повну, сьвіжу, паньску стать Гвоздилина, одїтого в дорогу одежу, ушиту знаменитим московским купцем і в біле як сніг тонке біле.... Не уйшли від его очий ні брилянтові спинки, ні перстень з великим рубіном, ні масивний золотий ланцух від годинника, ні Владимірский хрест на шиї приятеля-міліонера.

І Гвоздилин скоса поглянув на приятеля — і не уйшло від его зоркого ока лихе,

приміру! Натомість за немило вражаюче поведенє Русинів із Золочева ділимо ся приятною звісткою, що на сей збір прибули люди, особливо сьвященики, з далеких сторін, а навіть Вп. о. декан Юліян Левицкий з Словити, мимо старшого вже свого віку і відлеглости місця, не жалував труду, щоби своєю присутностию ба і чинною участию (проводом зборам) дати примір і заохоту для молодших до просьвітної роботи. Тож честь і подяка належить ся єму за се!

О годині 11-ій голова філії о. проф. С. Єзерский, отвираючи збори, здав справу з діяльности виділу, котра не могла бути визначною за-для тої причини, що виділ в наслідок перенесеня кількох членів був здекомплетований. Тим способом о. голова трудив ся сам справами філії і між иншим его заходом отворено читальні: в Плугові і Вороняках. Відтак о Єзерский зложив справоздане касове, представив делеґата головного виділу Вп. Василя Короля і поставивши внесене о вибір предсїдателя сих зборів, вніс многоліте в честь цїсаря, а зібрані члени трикратно повторили. На внесенє о. Танячкевича вибрано предсїдателем збору о. декана Левицкого зі Словити, а сей, подякувавши за вибір, покликав на секретарів о. Корн. Дудикевича за Плугова і п. Пилипа Заяця господаря з Ожидова.

По сім забрав слово відпоручник головного виділу, а повитавши зібраних членів філії, в довшій промові пояснив вагу і потребу науки та відомостий рільничих для господарів, бо без того нині неможливо є ґаздувати розумно, а звертаючи ся до селян зазначив, що товариство „Просьвіта" головно для них повстало, щоби через науку і осьвіту поправити їх бит материяльний і піднести їх до гідности чоловіка. Длятого селяни і міщани повинні під прапор сего товариства пильно і громадно горнути ся, заходи і змаганя людий інтеліґентних, що то для їх добра і хісна пожертвовують свій труд, час а часто і гріш, з цїлою силою підпирати і длятого повинні в члени тов. „Просьвіти" численно вписуватись і по всіх громадах читальні закладати, тим більше, що на 140 громадах в повіті золочівскім доси лише 12 читалень находить ся. Відтак бесїдник вичислив і пояснив, які користи материяльні члени товариства а взглядно читалень можуть мати при набутю насіня, машин і знарядів рільничих, при обезпеченю від огню в товаристві „Днїстер", як також безплатною наукою і порадою в справах господарских і економічних. — По тій промові вивязала ся дискусия господарска, в котрій делеґат головного виділу давав поясненя і вказівки на поставлені інтерпеляциї, а іменно що-до машин з фабрики Умрата в Бубні і що-до торговлї насінем Ернеста Бальзена в Кракові, при чім вказав потребу і користи відміни насіня там, де она з причин аґрономічних або клїматичних „вироджуе ся" т. є. тратить свої первістні добрі прикмети будь що-до якости, будь що-до видатку в збірці.

Потім приступлено до справ, що були на порядку дневнім. І так: Вибрано комісию до шконтра каси і рахунків, а то: о. Стефана Стисловского, о. Стефана Височаньского і п. Дмитра Наливайка, а они провіривши рахунки, внесли уділити уступаючому виділови абсолюторию з веденя рахунків філії. Вслїд за тим вибрано новий виділ філії, до котрого увійшли: о. Сидор Єзерский, о. Корнило Дудикевич з Плугова, о. Дан. Танячкевич з Закомаря, о. Ст Стисловский з Ляцкого, о. Анд. Дольницкий з Гологір, п. Д. Безпалко з Городилова і п. Гр. Бурак з Вороняків, а на заступників: о. Теоф. Бородайкевич з Тростянця, о. Стефан Височаньский з Красного і п. Пилип Заяць з Ожидова. — По вичерпаню дневного порядку відпоручник головного виділу зложив о. С. Єзерскому щиру подяку за дотеперішні его труди і невтомимі заходи в виділї філії — з желанем, щоби Всевишний кріпив его сили для добра руского народу. По тім о. декан Левицкий закрив збори о 1-ій годині.

По зборах ново-вибраний виділ філії зараз уконституував ся так, що головою зістав о. К. Дудикевич, его заступником о. Ст. Стисловский, секретарем о. С. Єзерский, касиєром п. Г. Бурак а контрольором о. А. Дольницкий. Вкінци годить ся додати, що при теперішнім складі виділу, до котрого увійшли люди звістні з своєї патріотичної діяльности, можна мати повну надію, що робота просьвітна в повіті золочівскім пійде як слїд.

Новинки.

Львів дня 11-го вересня 1897.

— **Іменованя.** П. Президент міністрів іменував комісарів львівскої дирекциї поліциї Володим. Янкевича і Гавр. Крайнера старшими комісарями поліцийними, а концепістів поліцийних Ів. Урбаньского, Йос. Суханьского і Руд. Рапля комісарями поліцийними.

— **Є. Ем. Кардинал Сильвестер Сембратович** піддав ся нинї тяжкій операциї новотвору в жолудку, утруднячого травлене. Операциї, маючої на цїли усунути новотвір і дати недужому можність віджнвляти ся, підняв ся проф. львівского факультету медичного др. Ридиґер при помочи своїх асистентів і в присутности дрів Зембіцкого, Ясіньского і Гладишовского. Операция удала ся щасливо.

— **Огні.** Дня 4 го с. м. вибух в Горбачах коло Щирця пожар і в одній хвили обняв майже четвертину села та знищив всі господарскі будинки 25-тьох селян разом із зібраними з поля засївами. Причиною огню були полишені недбалими родичами в дома діти, що хотїли на тоцї в стодолї спечи бульби. Між погорільцями тепер уже голод і холод, бо кількох з них навіть не обезпечило своїх будинків, а ні один не асекурував збіжа та паші. — Дня 6-го с. м. вибух пожар в Ортищах, самбірского повіта, в коршмі Самсона Дукатенцайлера і скоро розширюючись, знищив 18 загород селяньских з припасами збіжа. Необезпечена шкода виносить 12 тисячів зр. Підозріного о підложенє огню з мести Івана Ортиньского арештувала жандармерия і відставила до суду в Луцї.

— **Не вадило-б і Русинам знати!** Одна американьска ґазета сердить ся на тих своїх „передплатників", що — так само, як деякі Русини — побирають через якийсь час ґазету, а

стареньке одіне Холщева, его витерті, обношені штани і чобот ..

— Постарли ми з тобою, друже! — сказав він, стараючись усьміхнути ся і ласкаво тріпаючи Холщева по плечи.

— Е! Неправда! — крутиш, приятелю! — з усьмішкою відозвав ся розумний Холщев. — Ти цїлком не о тім думаєш, не то у тебе на гадці...

— От видумав! По чім гадаєш...

— Ну, ну! Атже я бачу: ти поглянув і подумав „копійки не варта!"

— Алеж дай спокій, вередїю! Таж я такий радий! Ось диви: збирав ся їхати на біржу — не поїду, аби з тобою посидїти годинку-дві.

— Вірю, що ти утїшив ся і виджу... Але все таки ви всї мілїонери привикли цінити товар на око — по одежи судити людий... Ну, а одїж у мене обношена... то правда...

— Досить, Терешку, досить!... Ей, хто там? Денисе Івановичу — обернув ся Гвоздилин до війшовшого секретаря — скажіть Старикову, щоби їхав за мене на біржу і щоби взяв всї Козловскі акциї, які лиш будуть на продаж — і всхідних на трийцять тисяч. А сюди велїти нам подати закуску... Сїдай, сїдай, друже! Ось так — близше! Поговоримо...

— Мілїонер, чорт побери! — продовжав Холщев з добродушною усьмішкою, глядячи в очи Гвоздилинови. У него дрібниця! Купує на біржи на сотки тисяч, людьми кидає як помелом!... Ну, а признай ся, як тобі сказали, що якийсь один не хоче відійти, а бажає тебе видїти — то ти певне не пожелав менї добра?

— Та що ти, брате, маєш мене за якого зьвіра? Аж обидно! — відповів Гвоздилин. — Ти менї лучше скажи, в котрій гостинници мешкаєш? Я пішлю зараз кариту, велю взяти звідтам річи і вмиг привезти їх сюда. Найде ся у мене для старого приятеля і комната і всяке добро...

— Я, брате, заїхав не до гостинниці... чого я їм дам себе грабити? Я наймив собі малу комнатку на два тижднї. А до тебе в твою золочену клїтку я не полїзу! В моїй комнатці о много свобіднїйше...

— Який чудак! Єму лїпше і свобіднїйше в якійсь там брудній комірцї як під моїм дахом! Видко, ти все такий сам як і був.

— Такий сам, брате! — твердо і спокійно сказав Холщев. — Таким і в могилу ляжу, а золотому тельцю не поклоню ся...

— Та перестань же ти мене корити богатством, друже! Лучше розкажи ти о собі... Відки ти? Чи на довго; чи за дїлом приїхав, чи може так: полюбувати ся Москвою.. згадати бувале?

— Е, друже! Мій розказ лиши на конець — він і не цікавий і не хитрий... Скажи лїпше ти менї, як Бог допоміг тобі з півсотні тисячів опинити ся між мілїонерами?

Гвоздилин прищурив очи самовдоволено і збирав ся відповідати, але увійшли льокаї у фраках, в білих рукавичках — поставили перед господарем столик з закускою і винами і стали дожидаючи приказів.

— Нікого не приймати і не ходити сюда, доки не покличу!

Льокаї скрили ся і заперли за собою двері.

Гвоздилин налив собі і Холщеви по чарцї горівки; приятелї випили, закусили і відтак Гвоздилин, дуже розумно і зручно, в кількох словах пояснив приятелеви, як він свого часу отворив склеп, як оженив ся з богатою вдовою купчихою, як єму повело ся в торговли, як він перейшов відтак від торговлї до достав, одержав одну концесию і заробив мілїони.

— Ну, і тепер я, брате, сила! — вдоволено оповідав Гвоздилин. — Тай то яка! Два рази хотїли вибрати головою — сам відказав ся! Хе-хе хе! Хоч богато чести, але-ж і богато клопоту, нехай їм цур! Тай по що менї того? І так як бачиш: я радник торговельний, маю ордер Володимира, а від завтрішного дня — як Бог дасть — буду ексцеленциєю! Ха, ха, ха! Ось, Терешку, такий Семен Гвоздилин!

Холщев задумчиво кинув очима на приятеля і не сказав нї слова.

— Але не думай, Терешку, щоби я гордив ся, або став величати ся богатством! Пусте, друже! Я для тебе і для других готов на всяку услугу.... Кому чого треба — говори Гроший дам і дїло дам... І в радї міскій і в банках і в біржевім комітетї мене послухають коли промовлю за тобою слово....

— Спасибі, брате — спокійно сказав Холщев. — Виджу, що з поміж мілїонерів, тих золотих мішків — ти не гірший від других.... Лише ти менї непотрібний, слава Богу! Я щасливійший від тебе!

— То єсть, як то — щасливійший? — спитав Гвоздилин усьміхаючись з зачудованем і з якимсь недовірем. — Чи ти богатїйший від мене, чи проворнїйше повів твої дїла, на більші розміри як я?

— Ех, брате! Ти зарив ся в мілїони, наставив хороми і маґазини; гадаєш, що тільки сьвіта у вікнї що гроші! Я вже тим щасливійший від тебе, що не маю ніяких інтересів і ніяких палат! Всьо кинув — дїтям передав — і ось, як бачиш, порхаю вільною пташкою....

Гвоздилин з зачудованем і навіть строго поглянув на Холщева.

— А то що такого, брате? Ти-ж до яких належиш? Був інтерес і, казали, не малий — а ти кинув.... І сам тепер без дїла волочиш ся?

— А, ось тепер заговорив мілїон! О як голосом повів! Ти до яких, каже, належиш? Чи не до нас добираєш ся.... Нї! Не туди дорога, друже! Просто тобі скажу: суета мірска утомила, навкучилась менї.... Заєдно думка о грошах, заєдно гроші, заєдно гріх і суд і спори і злоби — і в церков Божу нїколи зайти, голови нїколи перехрестити.... І заєдно суєтиш ся, побиваєш ся, задумуєш на ближнього та користуєш ся его бідою!... Тьфу! А о души і нїколи погадати! А душа болить і сьвітла Божого і Божого слова просить.... І заплакала душа!...

Холщев хвильку помовчав, немов для того, щоби перевести дух — відтак лагідно докінчив:

— Ось я всї векслї, всї документи — в огонь! Всю торговлю здав на синів.... Сам — палицю в руки, та й побрив по сьвітї....

потім відсилають з заміткою „не приймає ся“ і не хотять заплатити побирані числа. До таких людий відзиває ся та американьска ґазета ось як: „Коли чоловік уживає борідавки на шиї яко спинку для ковнїрика; коли сїдає на пуфер зелїзничого ваґону, аби не заплатити білету; коли задержить в ночи годинник, аби він не з'уживав ся; коли над „і“ не кладе точки, щоби заощадити чорнила; коли посїв на гробі матери жито — то такий чоловік все ще порядний супротив того, котрий побирає ґазету через два-три місяцї, а коли приходить до заплаченя, звертає єї з заміткою: „не приймає ся“. Русини, запамятайте собі се добре і не давайте нам нагоди, що-б і ми про вас таке мусїли написати.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Марґель (рухляк, опока) яко навіз на поля. Що то есть марґель? Єсть то вапнянний камінь змішаний більше або меньше з глиною або піском. Сам же вапнянний камінь має в собі вуглявну кислоту і вапно. Коли вапнянний камінь або вапняк пілляти розпущеною сольною кислотою або хоч би міцним оцтом, то він зачинає сильно шипіти; з вапняка виходить тогди вуглянна кислота, яко ґаз а лишає ся чисте вапно. Коли в марґлю есть більше вапна н. пр. на сотнар 50 до 95 фунтів, то такий марґель зве ся вапнистим або опокою; коли в нїм більше глини н. пр. на сотнар 80 фунтів глини, а лиш 20 фунтів вапна, то він зве ся глинистим марґлем або рухляком; наконець коли в марґлю більше піску як глини і вапна, то він зве ся пісчастим. Вапнистий марґель есть брудно жовтавий або білавосїрий і пілляний кислотою шипить міцно. Глинистий марґель буває всїляко забарвлений а коли нахухати на него, то він запосить глиною. — В чім же важність марґлю яко навозу? — В тім, що в нїм есть вапно. Вапно есть важною поживою для ростин, а брак вапна в земли есть часто причиною, що земля не родить; господар гноїть і гноїть обірником, обрабляє землю як лиш може найлїпше, а то нїчого не помагає. Иншому знов здає ся, що коли під его ґрунтом есть вапно або марґель, то вже й верхна земля мусить мати достаточно вапна в собі. Тимчасом так не есть, бо вапно з верхної землї входить з водою глубше і для того від часу до часу треба земли додати вапна, а то або таки самого з вапняку (гашеного вапна) або вапна з марґлю. — По чім же пізнати, котрий ґрунт потребує марґлю (взглядно вапна)? — Де росте квасок (щавій), молочак псярник (песе молочко), де не хоче рости конюшина, горох і вика, там нема вапна. Сїножата на котрих брак вапна, иноді аж червонїють ся від кваску. На таких ґрунтах очевидно і збіже не буде добре удавати ся — Звідки-ж взяти марґлю? — Марґель можна иноді самому легко вишукати собі і на власнім ґрунтї. Де есть в земли марґель, там ростуть такі ростини як: підбіл, ожини, осет, там удає ся й конюшина та вика. Сподом марґльових горбів і зубочий показують ся дуже часто жерела а підбіл росте дуже буйно. В такім місци треба землю зверха розкопати а в сподї знайде ся марґель; его треба тогди копати і розвозити на поле, де брак вапна. Найлїпший час до марґльованя есть осїнь. Марґель вивозить ся на поле і там складає ся купками, на котрих стоїть доти, доки зовсїм не розкришить ся. Землистий марґель розпаде ся найборше; труднїйше вже марґель лупковатий або каменистий. Скоро вже добре на купках розпав ся, треба его розкинути (але розкидати лиш за погоди, не в мокру пору), а відтак привалкувати і заволочити. Взагалї треба на то зважати, щоби марґель добре змішати, з верхною землею. На ґрунтах піскових не треба очевидно уживати марґлю пісчастого; марґель пісчастий або вапнистий надає ся найлїпше на тякий ґрунт. Єсть дуже добре навозити квасні поля і сїножата марґлем. Від вапна і марґлю земля борше огріває ся, а на тяжких ґрунтах глинистих вода не так довго держить ся.

— Як обходити ся зі збіжем при і по вимолоченю? В часї коли збіже в снопах гріє ся і пріє, не треба молотити, бо тогди трудно вимолотити зерно з вохкого колоса, а й само зерно есть вохке і має меншу цїну. Також труднїйше тогди збіже очистити. Не треба молотити в вохкий день або підчас слоти, лиш в пору зовсїм суху. Зерно вимолочено слоту втягає дуже в себе вохкість і тогди дуже легко кидає ся плїснь на нїм. Вимолоченого зерна не треба нїколи лишати на тоцї на купі, але зараз запрятати до шпихлїря. Навіть зерно в міхах лишене на тоцї втягає вохкість в себе. Сьвіжо вимолочене зерно, лишене довший час на купі, легко загріває ся і пріє, через що тратить силу кільченя; длятого треба зерно в шпихлїри розсунути тонькою верствою. Лїпше есть навіть не вичищене зерно знести до шпихлїря, там его розсунути і часто віячкою перевівати, а відтак аж в догідній порі очищувати на млинци. Збіже вже й очищене в шпихлїри треба часто віячкою перевівати, але не в мокрий день, длятого, що тогди має ся час до того. Коли вже збіже висхне меншими верствами (до 20 центиметрів високими) можна его зсипати на більші купи (до 60 центиметрів високі). Аж до грудня треба збіже в шпихлїри два рази в місяць перевівати віячкою; від грудня аж до марта раз в місяць, а в мартї і цьвітни два або й три рази, а то длятого, що тогди вже рушають ся кільцї в збіжу і оно загріває ся. При перевіваню віячкою треба збіже до гори підкидати, щоби зерно розлїтало ся. Коли би збіже на зсипі сплїснїло, то треба віячку мочити оцтовим спіритусом і тогди перевівати збіже; оцтового спіритусу не треба жалувати. Коли-ж би плїснь дуже кинула ся, треба збіже на млинок пустити. Стухле збіже на зсипі можна поправити додаючи до него цьвіту з румянку, раз, два або й три рази, а відтак вичистити з румянку на млинку. Вохке збіже можна осушити вапном; кусні паленого вапна кладе ся в коші, завиває ся коші в полотна і вкладає ся в збіже; за дві або три неділї вапно витягне всю вохкість зі збіжа. Щоби коти не занечищували збіжа в шпихлїри, треба вкривати зерно густо березовим прутем, з котрого всї листки треба позривати.

— Розмножуванє білої морви для годівлї шовківниць: Морву найлїйше і найскорше можна розмножити зі штубрів але найлїпші морвові дерева виводить ся з зерна. Насїнє сїє ся в теплих скринях (інспектах) або в добре приладженім ґрунтї в осени або в весни, вкриваючи зерно зверха тоненькою верствою пухкої землї. Щоби зерно борзо зійшло, треба его намочити на кількадесять днів і змішати з дрібним піском Зерно засїяне в ґрунтї треба вкрити хворостом, котрий здоймає ся аж тогди, коли зерно вже зійде; оно (не мочене) сходить вже за три неділї. В четвертім тиждни вирастає з помежи кільцїв середущий листок і зернївка зачинає борзо рости. В другім роцї пересаджує ся деревця до шкілки в рядки на чверть метра широкі від себе, а деревце від деревця на півчверти метра. Шкілку треба часто підливати і полоти. Для годівлї шовківниць найлїпше не виводити високі дерева, лиш робити живоплоти, з котрих вже по трох лїтах можна брати листє до годованя.

Телеґрами.

Відень 11 вересня. Цїсарский патент оголошений в урядовім дневнику скликує раду державну на 23 вересня.

Голомуц 11 вересня. В броварі гогенштедскім фірми Брасса експльодував котел і убив 10, а ранив тяжко 9, а легко 20 робітників. Трупи кількох убитих віднайдено далеко від бровару. Причина експльозиї не звістна.

Мадрид 11 вересня. Ворохобники на Кубі добули твердиню Віктория де ляс Тунас, дуже важну стратеґічну позицию. Правительство хоче висилати з тої причини нові войска на Кубу, аби вкінци ноборoти ворохобників.

— Чож, чи не в монастир збираєш ся спасатись? — спитав в насьмішкою Гвоздилин, в котрім мимиволї повставало якесь вороже чувство.

— Нї, не в монастир! Суєта мірска жиє і за монастирскою стїною, сказав спокійно Холщев. — Я приїхав в рідне село під Твером, купив собі огородець і хатину — на проживок вистає (присилають дїти — спасибі їм!)... Ось і жию.... Широко і свобідно!...

Гвоздилин нагле скочив зі свого місця і став ходити великими кроками по кабінетї.

— Ось такі-то... прости Господи... як ти... Ось такі-то і у мене збили сина з толку! В страсї Божім виховав, а він не знати звідки набрав ся всяких дурниць! Вийшов такий самий чудак.... як і ти. Я ему о дїлї — а він все о души толкує! Провалились би ви всї з вашими науками! Не можуть зрозуміти, що й в нас також душа, а не пара; що й ми памятаємо о Бозї.... Алеж на всьо свій час. Терешку-друже! І на дїло — Час, і Богу — час.... Зрозумій-же то!

— Чув я, брате, богато разів ту пісню. Мало того — і сам співав єї! — з сумною усьмішкою сказав Холщев. — Та в тім то й біда, що та пісня — лиш мана. Як зарнеш ся в гроші, як займеш ся дїлами — то Богу ледве сьвічочку поставив, та лоб на-борзї перехрестиш — немов бись податок заплатив — та й бігом знов за зисками.... І так загрязнеш, такою щетиною поростеш, що вже й думаєш: за гроші всьо куплю, всьо викуплю.... А в тім то і біда, що есть, брате, на сьвітї і некупне!

Гвоздилин з досадою тупнув ногою і заходив ще скорше по кабінетї. В словах Холщева причув ся ему голос сина Івана; в бесїдї з приятелем ему пригадались безконечні спори з сином, що скінчили ся ворождою і розривом.

— Некупне, некупне! — майже кричав Гвоздилин, бігаючи з одного кута кабінету в другий і часом задержуючись перед Холщевом. — Вигадав собі слївце на погїху! А оглянь ся кругом: всьо продає ся, всьо купує ся, всї в погони за грішми! І без гроший нї на крок. А знов: чи-ж зло лише від них? Чейже грішми і бідних кормимо і сиріт запомагаємо і церкви Божі будуємо — не все-ж працюємо на чорта, коли зарабляємо копійку...

— Ну, брате, тебе послухати, так без гроший і душі не можна спасти! — спокійно перебив Гвоздилина Холщев.

— А я тобі ось що скажу! — продовжав голосно і строго Гвоздилин. — Лежнїв нинї за богато розвело ся — всї судять, говорять, кричать, а дїла не хотять робити. Толкують о души, а самі лїзуть на печ віддихати.... Ех, брате! Лїпше було би, коби ви других не збивали з вашою душею! А то тут трудиш ся, беш ся як риба о лїд, розведеш ось як дїло, нагромадиш і придбаєш — а дивиш ся і нема кому передати, бо твій син наслухає ся ось таких безсребренників як ти! Побий вас сила Божа!

Холщев підняв ся з місця і з усьмішкою простягнув руку Гвоздилинови.

— Ось то-то! А ще кликав до себе, під свій дах! Я знав, брате, що менї не місце тут.... Прощай, друже!

— Пожди, пожди! Куди-ж ти? — засуєтив ся Семен Силич, поміркувавшись — та я цїлком нї до тебе.... Лиши ся, брате!

— Нї, друже! Не неволи — мене і любовію не підкупиш! Спасибі за угощенє! А тепер пора до своєї комірки.... Там, брате, у мене свобідно!Прийдь, увидиш!

— Та щож ти, чи вже не заглянеш більше? Прощаєш ся?

— Хто знає! Може бути і загляну ще. Атже я свобідна птиця.... Ось збирав ся іти пішки на богоміле до Соловок.... А тепер хотять мене післати збирати на церков....

— Як? І ти.... ти, богатий купець, підеш по болотї валяти ся за збором, за грошем уганяти? Та що ти, Терешку, з розуму зійшов? Та лиши ся! Я тобі цїлий твій збір за рік наперед викуплю!

Не спіши ся, мілїонере! Не лїзь, де не просять.... Лепта вдовицї вартнїйша у Бога від твого рубля! І мій збір, і моя воля, брате, також некупні! (Дальше буде.)

За редакцию відповідає: Адам Кохавецкий

Поручае ся 2

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

ФАБРИКА ШТУЧНИХ НАВОЗІВ Спілки командитової ЮЛІЯ ВАНҐА у Львові, ул. Академична ч. 5, поручае на осінний сезон всілякі НАВОЗИ по знижених цінах. Цінники висилае ся на жадане відворотно.

40

35

Мужчини

При ослабленю мужескім, мій ц. к. упр. ґальвано-електричний апарат, для власного ужитку з добрим успіхом. Лікарскі порученя. Проспект в коверті в марках 20 кр.

І. Авґенфельд,
Відень, IX., Türkenstrasse 4.

Кто пье
Катрайнера
Кнайпа солодову каву?
Всѣ
котрѝ люблять смачну каву, хочуть бути здоровѝ и хочуть щадити.

13

Бюро оголошень і дневників

приймае

ОГОЛОШЕНЯ

до всіх дневників
по цінах оригінальних.

$4\frac{3}{4}$ кільо кави

netto вільне від порта за посліплатою або за попереднім присланем гроший. Під ґваранциею
39 найліпший товар.

Африк. Мока перлова . .	зр.	4·75
Сантос дуже добра . .	„	4·90
Куба зелена найліпша .	„	5·18
Цейльон ясно-зел. найліп.	„	6·35
Золота Ява жовта найліп.	„	6·30
Перi кава знамен. сильна	„	6·45
Арабска Мока дл. аромат.	„	7·10

Цінники і тарифа цлова даром.

ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

ГАЛИЦКИЙ БАНК КРЕДИТОВИЙ

почавши від 1-го лютого 1890, поручае:

4% Асигнати касові

з 30 дневним виповідженем,

$3\frac{1}{2}$% Асигнати касові

з 8 дневним виповідженем, сьвіжо знаходячі ся в обігу,

$4\frac{1}{2}$% Асигнати касові

з 90 дневним виповідженем, будуть опроцентовані почавши від дня 1-го мая 1890 по 4 прц. з дневним терміном виповідженя.

Львів, дня 31. січня 1890. 3 Дирекция.

С. Кельсен у Відни

поручае:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненем. — Збірники на воду. — Комплетні уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилае ся катальоґи.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові

улиця Кароля Людвика число 9, приймае

абонамент на всі дневники по цінах оригінальних.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.